

Rodbina Stanonik na loškem ozemlju do konca 19. stoletja (3. del)

Izvleček

V prispevku prikazujemo zgodovinski razvoj rodbine Stanonik na loškem ozemlju do konca 19. stoletja. Tokrat obravnavamo rodbinske veje iz poljanske in starološke župnije. V začetku 18. stoletja zasledimo v koroškem uradu, poleg že znanih Stanonikov v Valterskem Vrhu, tudi Stanonike na območju potoka Hrastnice v soseski sv. Ožbolta. Sledimo jih le krajši čas, saj se preselijo v Bukov Vrh v poljansko župnijo, kjer se za njimi počasi izgubi sled. V tem času se pojavijo Stanoniki, ki verjetno izvirajo iz polhograjske župnije, tudi v soseski sv. Janeza Krstnika na Trati. Istočasno se v starološki župniji naselijo Stanoniki od soseske sv. Lenarta v Črnem Vrhu. Omenjene rodbinske veje so v prispevku podrobneje predstavljene.

Abstract

The Stanonik family on Loka territory until the end of the 19th century (Part 3)

The contribution shows the historical development of the Stanonik family on Loka territory to the end of the 19th century. This time, family branches from the Poljane and Stara Loka parishes are discussed. At the beginning of the 18th century, in addition to the already known Stanoniks in Valterski vrh, Stanoniks in the area of the Hrastnica stream in the vicinity of Sv. Ožbolt can also be traced, though only for a short time since they moved to Bukov Vrh in the Poljane parish, where trace is slowly lost of them. At that time, Stanoniks appear who probably originated from the Polhov Gradec parish, also in the vicinity of Sv. Janez Krstnik in Trata. At the same time, Stanoniks from the neighbourhood of Sv. Lenart in Črni Vrh settled in the Stara Loka parish. The aforementioned branches of the family are presented in more detail in the contribution.

Dopolnilo k 2. delu

Akademik prof. dr. Janez Stanonik je 2008 v Glasniku Slovenske matice objavil članek *Janez Jesenko – moj sorodnik*.¹ V njem je razjasnil nekatere podrobnosti o potomcih *Mateja Stanonika* (*1799 v Kremeniku, št. 6, †1874, v Podobenu, št. 3), ki se je ok. 1820 poročil na kmetijo pri Košaku v Podobenu, v dolini ob cesti iz Poljan v Javorje.² Matejev najmlajši sin *Anton Stanonik* (*1837 v Podobenu, št. 3), ki je nasledil očeta, se je poročil z *Marijo Jesenko* (*1835 v Poljanah, št. 11), sestro geografa, zgodovinarja, prevajalca in časnikarja Janeza Jesenka (*1838 v Poljanah, št. 11; †1908 v Trstu).³

Antonov najstarejši sin *France Stanonik* (*1860 v Podobenem, št. 3; †1916 v Žabji vasi, št. 6) se je 1886 priženil na kmetijo na Šiškah v Žabji vasi k *Marjani Alič* (*1858 na Trati, št. 17, †1938 v Poljanah). France in Marjana sta imela štiri otroke: Ivana (*1887, †1954 v Celju), Ano (*1892, †1976), Cirila (*1895) in Franceta (*1901). Najmlajši sin France je se je mlad ponesrečil in po več letih hiranja po 1. svetovni vojni umrl za kostnim rakom. Srednji sin Ciril (Cecil) je 1913 odšel na delo v ZDA, kjer se je poročil z Marijo (Martho) Maček (*1903 na Grencu, št. 3) in si kupil veliko posestvo v Ohaju, v kraju East Palestine, južno od Clevelanda. Imela sta tri sinove Cecila Henrya (*1918 v East Palestine v ZDA, †2007 v New Watterfordu v ZDA), Vernona in Lelanda Roberta (*1925) ter hčer June Martho. Francetova hči Ana se je 1. marca 1914 v Poljanah poročila s tesarjem Henrikom Robnikom (*1886 v Razvanjah pri Hočah) in je po očetovi smrti prevzela posestvo. Imela je dva sinova,⁴ a se je kmalu po prvi vojni ločila od moža.

Francetov najstarejši sin *Ivan Stanonik* (*1887 v Žabji vasi, št. 6, †1954 v Celju) je, tudi z denarno pomočjo svojega starega strica prof. Janeza Jesenka, v leti 1899–1906 obiskoval gimnazijo v Kranju in pozneje študiral pravo na univerzi na Dunaju. Od oktobra 1906 je bil na Dunaju arhivar akademskega društva »Slovenija«.⁵ Dejaven je bil tudi doma, saj je 8. septembra 1907 na poučno-zabavni prireditvi, ki jo je v Gorenji vasi priredilo tamkajšnje gasilsko društvo, predaval o kmečkih uporih na Slovenskem.⁶ Bil je tudi knjižničar Gorenjskega akademskega ferialnega društva »Vesna« v Kranju, vse od njegove ustanovitve 2. avgusta 1908.

1 Stanonik, Janez Jesenko, str. 182–185. Op. p.: Žal mi je ta zanimiv sestavek prišel v roke, ko je bila redakcija 56. številke Loških razgledov že zaključena.

2 Šilc, Rodbina Stanonik (2. del), str. 98–99.

3 Bratec Mrvar, Kladnik, Janez Jesenko, str. 65–77.

4 Starejši je bil Rudi Robnik (*1918, †1942), ki je bil načelnik »Sokola« v Gorenji vasi in je pred 2. svetovno vojno telovadil, smučal in kot smučarski tekač tekmoval za Smučarski klub Ljubljana. Med vojno je bil komandir Poljanske čete in udeleženec bitke pri Dražgošah. Ko je bil 22. januarja 1942 v Vinharjah s strani Nemcev zajet, se je sam ustrelil. (Rutar, Športnika, str. 287–292.)

5 Akademično društvo »Slovenija« na Dunaju.

6 K poučno-zabavni prireditvi.

V okviru Narodne čitalnice v Kranju je 20. junija 1908 predaval ponovno o kmečkih uporih, 26. septembra istega leta pa o političnem preporodu slovenskega naroda.⁷ Slednje predavanje je kot podlistek objavil tudi časopis Gorenjec.⁸

Ob smrti prof. Janeza Jesenka, ta je umrl 31. julija 1908 v Trstu, je Ivan Stanonik objavil daljši nekrolog⁹ in dal pobudo za ustanovitev Jesenkove knjižnice v Poljanah. O tem beremo 7. avgusta 1908 v Slovenskem narodu: *Poljansko dijaštvo je sklenilo priznavajoč velike zasluge prof. Jesenka snovati v Poljanah pod firmo akad. fer. društva »Vesne« ljudsko knjižnico z naslovom: »Profesor J. Jesenka knjižnica v Poljanah«.* Pozivljamo torej tem potom častitelje rajnega šolskega svetnika Jesenka, da nam v najkrajšem času pošljejo knjige in denarne prispevke na naslov: *Ivan Stanonik, cand. iur. Poljane nad Škofjo Loko. Imena darovalcev in daril se objavijo v listih.*¹⁰ Knjižnica je bila že v nedeljo, 23. avgusta 1908 odprta z otvoritvenim predavanjem Ivana Stanonika, ob 4. popoldne v Polonovčevi gostilni.¹¹ Kot piše akademik dr. Janez Stanonik, je Jesenkovo knjižnico *potem moja stara mama Marjanca Stanonik (vdova po Francu Stanoniku) nerazsodno razprodajala po kilogramih.*¹²

Oglas odvetnika dr. Ivana Stanonika. (Nova doba, letnik 15, št. 19, Celje, 1933, str. 2)

Po uspešnem študiju je dr. Ivan Stanonik opravljal odvetniško službo v Celju. Poročil se je s Franjo Grum in 2. januarja 1922 se ima je v Slovenj Gradcu rodil sin Janez, priznani jezikoslovec -anglist in redni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Ne kaže pa spregledati še enega duhovnika iz Jakobcove rodbine. Pri Kalarju v Sestranski vasi se je v družini Franceta Stanonika (*1845 v Logu, št. 4, †1913 v Sestranski vasi, št. 5) in Francke Kržišnik (*1856 v Sestranski vasi, št. 17, †1934 v Sestranski vasi, št. 5) kot deveti, najmlajši otrok rodil 29. maja 1896 sin Anton. Po končani gimnaziji v Zavodu sv. Stanislava v Šentvidu nad Ljubljano je kot vojak preživel prvo svetovno vojno. Sledil je poti svojega starejšega brata Maksa in vstopil v ljubljansko semenišče ter bil 29. junija 1922 posvečen v duhovnika. Novo mašo je imel na Brezjah, nato pa je bil za kaplana v Toplicah, Starem trgu ob Kolpi in v Vodicach. Kot župnik v Zgornjem Tuhinju je bil v začetku druge vojne izseljen na Hrvaško. Kmalu se je vrnil v Ljubljano in bil 1942 imenovan za župnijskega upravitelja na Turjaku. Tu je službo opravljal do 19. septembra 1943, ko je bil grad in z njim župnijska cerkev popolnoma razrušen. Leta 1945 je odšel v emigracijo,

7 46. občni zbor Narodne čitalnice v Kranju.

8 Stanonik, Politični porod slovenskega naroda.

9 Stanonik, † Janez Jesenko.

10 Častiteljem prof. Jesenka.

11 Prva ljudska knjižnica »Vesna«.

12 Stanonik, Janez Jesenko, str. 184.

najprej v Italijo, Španijo in v Argentino, kjer je umrl 24. maja 1980 v kraju Villa Sarmiento.¹³

Stanoniki v poljanski in starološki župniji

V prvih dveh delih sestavka¹⁴ smo opisali zgodovinski razvoj rodbine Stanonik, ki se je z domačije pri Jakobcu v Valterskem Vrhu razselila po širnem loškem ozemlju. Naselili so se v Bodovlje, Breznico pod Lubnikom, Brode, Bukov Vrh, na Gabrško Goro, v Gorenjo Žetino, Kremenik, Log nad Škofjo Loko, na Planico, v Podobeno, Reteče, Sestransko vas, Sopotnico, Staro Loko, k Sv. Barbari in v Zminec.

V začetku 18. stoletja zasledimo v koroški županiji poleg že znanih Stanonikov, pri Jakobcu v Valterskem Vrhu, tudi Stanonike na območju potoka Hrastnice v soseski sv. Ožbolta. A le za krajši čas, saj so se kmalu preselili v Bukov Vrh v poljansko župnijo. V tem času se prvi Stanoniki pojavijo tudi v soseski sv. Janeza Krstnika na Trati. Poleg njih se v prvi polovici 18. stoletja naselijo Stanoniki iz črnovrške soseske sv. Lenarta tudi v župnijo Stara Loka. Vse tri rodbinske veje bomo obravnavali v nadaljevanju.

Poljanski Stanoniki

Kot je bilo že omenjeno, sta bili v 18. stoletju v poljanski župniji poleg Jakobcovih še dve veji Stanonikov. Prva se začne ok. 1700 v soseski sv. Janeza Krstnika na Trati in se nadaljuje v Lovskem Brdu in Hotovlji¹⁵ ter dalje v Škofji Loki. Druga, ki izvira od soseske sv. Ožbolta (Ožbolt nad Zmincem), pa se po letu 1720 naseli v Bukovem Vrhu.

Soseska sv. Janeza (Trata)

Jurij Stanonik (* ok. 1665) med 1700 in ok. 1740. Okrog leta 1700 sta se v sosesko sv. Janeza na Trati naselila *Jurij Stanonik* in njegova žena *Magdalena* (* ok. 1671, †1739). Žal njune poroke ni najti v poročnih matičnih knjigah poljanske in okoliških župnij. Imela sta štiri sinove: Urbana (*1700), Mateja (*1702), Martina (*1706) in Jakoba (*1712). Sin Matej se je poročil z Barbaro na Lovsko Brdo (*glej Lovsko Brdo*), sin Martin pa z Uršo v Hotovljo (*glej Hotovlja*).

Jakob Stanonik (*1712) med ok. 1740 in ok. 1780. Doma je ostal najmlajši sin *Jakob*, ki se je poročil s *Katarino Debeljak* (*1728 pri Sv. Pavlu), hčerjo Gregorja. Imela sta pet otrok: Heleno (*1745), Gregorja (*1748, †1769), Mihaela (*1750, †1757), Marijo (*1753) in Katarino (*1755). Hči Helena se je 1765 poročila z Markom Gartnerjem in se naselila na Jarčjem Brdu.

13 Škulj, Tri četrt tisočletja, str. 90-91.

14 Šilc, Rodbina Stanonik (1. del), str. 32-45; Rodbina Stanonik (2. del), str. 89-109.

15 ZAL-ŠKL, ŠKL 364, t. e. 4, k. V; NŠAL, ŽA Poljane nad Škofjo Loko, š. 1, SA 1759-1842.

Lovsko Brdo

Matej Stanonik (*1702) med 1726 in 1778. Jurijev sin *Matej* se je 13. februarja 1726 v Poljanah poročil z *Barbaro* in se naselil v kajžo Krvina v Lovskem Brdu, št. 4. Bila sta brez otrok in Matej je kmalu ovdovel. Okrog 1730 se je drugič poročil z *Magdaleno* (* ok. 1711, †1736), s katero sta imela sinova Štefana (*1731) in Blaža (*1735). Leta 1736 je Matej drugič ovdovel in se leto za tem tretjič poročil, tokrat z *Nežo Kos* (* ok. 1720, †1784), hčerjo Martina. Imela sta deset otrok: Nikolaja (*1738), Gregorja (*1740), Antona (*1743), Janeza (*1746), Jakoba (*1749), Špelo (*1750), Mateja (*1753, †1817), Jožeta (*1756), Filipa (*1759) in Matijo (*1762).

Matej Stanonik (*1753, †1817) med 1778 in 1807. Domačijo je prevzel *Matej*, sin iz tretjega zakona, ki se je 21. februarja 1778 poročil z *Marijo Bohinc* (*1750 v Lomeh nad Volčo, †1823), hčerjo Jerneja. Znanih je devet njenih otrok: Jernej (*1779, †1839 v Volči, št. 4), Jurij (*1781, †1826 na Dolenjem Brdu, št. 2), Janez (*1783), Marija (*1785, †1795), Anton (*1787, †1864), Lucija (*1789, †1791), Helena (*1792, †1794), Marija (*1799, †1801) in Boštjan (*1795).

Sin *Jernej* se je 1807 poročil z *Nežo Mrak* (*1778 na Volči, †1818), hčerjo Jakoba. Živela sta kot gostača v Mrakovi koči na Volči, št. 4 in imela sina Tomaža (*1808, †1812) in hčer Marijo (*1810, †1812). Jernej je 1818 ovdovel in se naslednje leto poročil z *Marijo Guzelj* (*1793 v Kopačnici, št. 16), hčerjo Janeza in Neže, roj. Kumer. Imela sta hčer Marjeto (*1823, †1896 v Dolenji Ravni, št. 1), ki se je 1843 v Poljanah poročila s Francetom Benedikom in živela na Gaberski Gori, št. 8.

Sin *Jurij* je bil čevljar in se je 1818 poročil s *Heleno Razvoza* (*1792 na Dolenjem Brdu, št. 6), hčerjo Tomaža in Marije, roj. Ferlan. Kot gostači so živeli v Krivcevi koči v Mejah na Dolenjem Brdu, št. 2. Rodili so se trije otroci: Ana (*1818), Andrej (*1819, †1896 v Podobenu, št. 10) in Lucija (*1822). Jurijev sin Andrej se je 1859 v Poljanah poročil z Jero Lunar (*1830, †1890 v Lomeh nad Volčo, št. 21), nezakonsko hčerjo Marije in se naselil v Podobenu, št. 10. Imela sta tri otroke: Mateja (*1860), Marjano (*1863) in Marijo (*1869, †1877). Hči Marjana je imela 1884 nezakonsko hčer Katarino, nato pa se je 1889 v Poljanah nad Škofjo Loko poročila z Jakobom Nardonijem iz Žirovskega Vrha, št. 15.

Sin *Boštjan* je bil tudi čevljar v Lomeh nad Volčo, št. 12, kamor se je 1820 priženil k *Mariji Demšar* (*1789 v Lomeh nad Volčo, št. 12, †1842 v Zakobiljku, št. 7), hčeri Jurija in Jere,

Krvina v Lovskem Brdu, št. 4. Sedaj Lovsko Brdo, št. 4 in priimek Jelovčan. (ARS, AS 176, L199/4 in L199/7)

roj. Lukančič. Imela sta sina Urbana (*1831, †1894 v Stanišah, št. 6), ki je ostal samski in je bil drvar. Boštjan je ovdovel in se 1843 poročil z vdovo Marijo Ramovš (*1798 v Zakobiljku, †1867 v Zakobiljku, št. 19), hčerjo Pavla in Marije, roj. Izda.

Anton Stanonik (*1787, †1864) med 1807 in 1861. Nato je 13. novembra 1807 na domačiji Krvina zagospodaril Matejev sin *Anton*, ki se je poročil z *Marijo Krek* (*1791 v Lomeh nad Volčo, št. 10, †1861), hčerjo Simona in Jere, roj. Šubic. Imela sta sedem otrok: Antona (*1818), Pavla (*1820), Ano (*1822, †1891 v Poljanah, št. 28), Marjeto (*1824, †1894 v Suši, št. 10), Blaža (*1829, †1874), Jero (*1831) in Mateja (*1832). Hči Marjeta se je 1845 poročila z Janezom Dolencem iz Lovskega Brda, št. 5, s katerim sta kasneje živela v Delnicah, št. 1. Hči Jera se je 1863 v Poljanah nad Škofjo Loko poročila z Antonom Verčičem iz Gabrške Gore, št. 12.

Blaž Stanonik (*1829, †1874) med 1861 in 1874. Antonu je sledil sin *Blaž*, ki je prevzel posestvo 5. novembra 1861 in se poročil z *Marijo Šifrer* (*1838), hčerjo Antona in Jere, roj. Jelovčan. V zakonu se ima je rodilo osem otrok: dvojčka Barbara (*1863, †1877) in Andrej (*1863, †1863), Terezija (*1865, †1877), Jakob (*1868, †1870), Jera (*1870), ponovno dvojčka Peter (*1871, †1877) in Pavel (*1871, †1945) ter Martin (*1874, †1877). Po smrti moža Blaža se Marija 1875 poročila z Antonom Demšarjem (*1852 v Zaprevalu, št. 3, †1878), ki pa je natanko tri leta po poroki umrl.

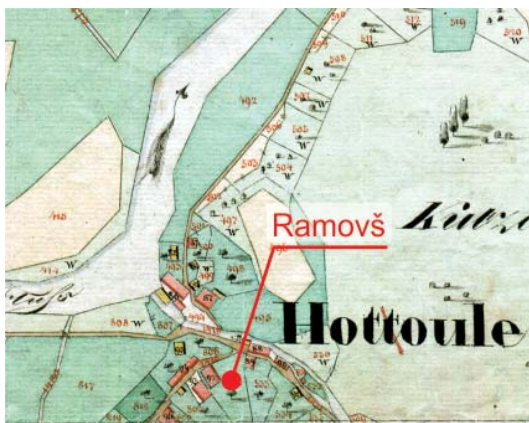
Pavel Stanonik (*1871, †1945) od 1894. Na domačiji je ostal sin *Pavel*, ki se je 1894 poročil z *Jero Šink* (*1871 v Gorenjem Brdu, št. 6), hčerko Franceta in Neže, roj. Čadež. Njuna hči Marija (*1900, †1967) je bila mati slikarja in grafika Ive Šubica (*1922, †1989).

Hotovlja

Martin Stanonik (*1706) med 1734 in 1764. Naslednji Jurijev sin *Martin* se je 3. marca 1734 poročil z *Uršo* in se naselil Pri Ramovšu v Hotovlji, št. 30. Imela sta sedem otrok: Nežo (*1734), Valentina (*1736, †1736), Janeza (* ok. 1738, † pred 1804), Uršo (*1740), Špelo (*1744), Blaža (*1749, †1752) in Valentina (*1754).

Janez Stanonik (* ok. 1738, † pred 1804) med 1764 in 1804. Martinov sin *Janez* se je 1764 v Poljanah poročil z *Marijo Benedik* († 1811), hčerjo Antona iz Škofje Loke. Imela sta osem otrok: Marijo (*1767), Marijo (*1770), Janeza (*1773), Luko (*1776), Špelo (*1777), Gregorja (*1781), Janeza (*1782) in Andreja (*1785). Hči Špela se je 1804 poročila z Jurijem Dermoto iz Bukovega Vrha, št. 10, potem ovdovela in se 1816 poročila s Tomažem Jankovcem (*1789 v Črnem Vrhu). Najmlajši sin *Andrej* je bil v letih med 1804 in 1812 tudi lastnik hiše Kocandrovše v Hotovlji, št. 29, ki jo je za njim prevzel Martin Dolinar. Leta 1815 se je Andrej oženil z *Marijo Hribernik* in živel v Škofji Loki na Mestnem trgu (*glej Škofja Loka*).

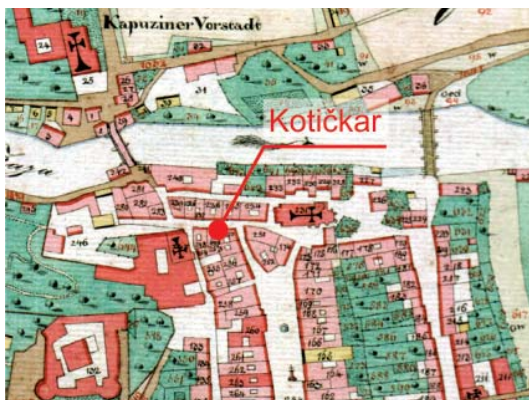
Janez Stanonik (*1782, †1845) med 1804 in 1835. Posestvo je prevzel sin *Janez*, ki se je 1809 poročil z *Marijo Kalan* (*1792 v Hotovlji, št. 11, †1836), hčerjo Luke in Jere, roj. Debeljak. Imela sta tri hčere: Ano (*1811), Jero (*1815, †1818) in Marijo (*1817, †1881). Hči *Ana* se je poročila z *Andrejem Bozovičarjem* (*1809). Imela sta šest otrok: Marijo (*1835), Jožefa (*1838), Francko (*1841, †1841), Pavla (*1845), Janeza (*1848), ki je prevzel posestvo, in Heleno (*1853).

Ramovš v Hotovlji, št. 30. Sedaj Hotovlja, št. 51 in priimek Dolenc. (ARS, AS 176, L31/2)

Škofja Loka

Andrej Stanonik (*1785, †1844) med 1806 in 1844. Pri Kotičkarju (na Mestnem trgu) v Škofji Loki,¹⁶ Mesto, št. 109, je v začetku 19. stoletja živel pek *Andrej Stanonik* (*1785 v Hotovlji, št. 30, †1844), Ramovšev iz Hotovlje, sin Janeza in Marije, roj. Benedik, ki je z izročilno pogodbo 1806 postal lastnik hiše, ki je bila od 1789 v lasti peka Gregorja Ravnikarja.¹⁷ Andrej se je 1815 poročil z *Marijo Hribernik* (*1793, †1857), hčerko usnarja Antona in Špele, roj. Kožuh. Rodilo se ima je sedem otrok: Marija (*1818, †1819), Marija (*1820, †1821), Polona (*1822, †1865 v Kapucinskem predmestju, št. 18), Marija (*1824, †1882 v Stražišču), dvojčici Antonija (*1830, †1831) in Neža (*1830, †1831 tam) ter Jera (*1834).

Kotičkar v Škofji Loki, Mesto, št. 109. Danes Thalerjeva hiša na Mestnem trgu, št. 42. (ARS, AS 176, L129/7)

Marija Stanonik, roj. Hribernik (*1793, †1857) med 1844 in 1848. Leta 1844 je z izročilno pogodbo prešla hiša v last Andrejeve žene Marije.

Polona Stanonik, por. Kalan (*1822, †1865) med 1848 in 1866. Naslednja lastnica je bila hči Polona, ki se je 1848 v Škofji Loki poročila s Francetom Kalanom (*1811 v Pevnu) s Pristave (Neuwelt) in živel v Kapucinskem

16 ZAL-ŠKL, ŠKL 364, t. e. 200 in t. e. 201; NŠAL, ŽA Škofja Loka, š. 1, SA 1762-1885 in š. 2, SA 1791-1893.

17 Štukl, *Knjiga hiš v Škofji Loki*, str. 58-59.

predmestju, št. 18, v Škofji Loki ter dobila tega leta hišo v last na podlagi izročilne pogodbe. Po njeni smrti je hiša z zapuščinskim prisodilom pripadla njenemu sinu *Francetu Kalanu*.

Bukov Vrh

Priročni urbar gospodarstva Škofja Loka (1709-1714). (ARS, AS 783, k. 30)

Valentin Stanonik (*1692, † pred 1747) med ok. 1720 in 1747. Valentin je bil sin Jakoba Stanonika in Maruše in je bil rojen 11. februarja 1692, pri sv. Ožboltu nad Zmincem, v škofjeloškem vikariatu. Imel je tudi starejšega brata Pavla (*1685 Ožbolt nad Zmincem) in sestro Nežo (*1689 Ožbolt nad Zmincem). Leta 1714 se je v Poljanah poročil z *Marušo* (* ok. 1691, †1761). Najprej so živeli v soselki sv. Ožbolta, kjer sta se rodila sin Nikolaj (*1714) in hči Marija (*1718), potem pa so se naselili pri sv. Soboti (Bukov Vrh), kjer so se rodili še: Blaž (*1722), Primož (* ok. 1725, †1726) in Matej (*1732).

Najstarejši sin *Nikolaj* se 1747 v Poljanah poročil s *Heleno Oblak*, hčerjo Andreja in imel tri otroke: Marijo (*1747), Jero (*1750) in Andreja (*1752).

Sin *Matej* se je 1745 v Poljanah poročil s *Katarino Pleseničar* (* ok. 1729, †1769), hčerjo Martina iz soseske sv. Pavla v Stari Oselici. Imela sta pet otrok: Gregorja (*1756, †1756), Magdaleno (*1757), Uršo (*1758), ki se je poročila s Simonom Tratnikom, Mateja (*1759) in Tomaža (*1760, †1763). Matej je 1769 ovdovel, a se je še isto leto poročil s *Polono Jesenko*, hčerjo Andreja, prav tako iz soseske sv. Pavla v Stari Oselici. Imela sta hčer Marijo (*1775, †1779, v Žirovskem Vrhu sv. Antona, št. 4).

Starološki Stanoniki

Poleg omenjenih v poljanski župniji so se v tem času pojavili Stanoniki tudi v starološki župniji. Tudi ti izhajajo od soseske sv. Lenarta v Črnem Vrhu in se 1740 naselijo v Virmašah¹⁸ in tri leta kasneje v Škofji Loki; iz Virmaš gredo 1778 k Sv. Duhu in dalje na Suho¹⁹ v škofjeloški župniji.

Virmaše

Primož Stanonik (* ok. 1710, †1784) med 1740 in 1781. Pri Zidančku v Virmašah, št. 3, sta si po 1740, ko sta se poročila, ustvarila družino *Primož Stanonik* (*1712 v Črnem Vrhu, †1784) in *Jera Bogataj*, hči Antona.

18 ZAL-ŠKL, ŠKL 364, t. e. 10, k. XII in t. e. 187; NŠAL, ŽA Stara Loka, š. 1, SA 1779-1881.

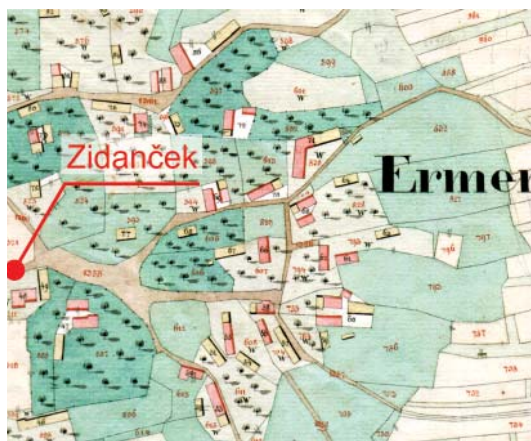
19 ZAL-ŠKL, ŠKL 364, t. e. 10, k. XII; NŠAL, ŽA Škofja Loka, š. 2, SA 1756-1876.

Primož izhaja iz velike družine iz polhograjske soseske sv. Lenarta v Črnem Vrhu, verjetno iz domačije pri Snovniku. Njegov oče *Matija* (*1667) se je 1688 pri sv. Ožboltu poročil z *Marušo*, s katero je imel štiri otroke: Marušo (*1689), Mateja (*1690), Barbaro (*1693) in Jurija (1695). Nato je žena umrla in 1696 se je Matija poročil z *Uršo Maček*, s katero je imel še dvanajst otrok: Andreja (*1697), Jero (*1699), Urbana (1701), Špelo (*1702), Marka (*1704), Heleno (*1706), Marušo (*1708), Janeza (*1710), nam znanega Primoža (*1712), Marjeto (*1714), Luka (*1716) in Matija (*1719, †1781 v Škofji Loki).

Poleg domačije je imel Primož od 28. novembra 1782 v lasti tudi travnik imanja Štemarje. Z ženo Jero sta imela sedem otrok: Urbana (*1741), Heleno (*1743), Jakoba (*1746), Primoža (* ok. 1750, †1752), Janeza (*1752, †1789), Jurija (*1755, †1755) in Marijo (*1757, †1776 v Veštru). Hči Marija se je 1775 poročila z vdovcem Jakobom Svolljšakom (*1740, †1827) v Vešter in je kmalu po poroki umrla. Sin *Jakob* (*1748) se je 1778 v Stari Loki poročil z *Nežo Žontar* (*1755 v Virmašah, †1838 pri Sv. Duhu, št. 10) in zagospodaril pri Mružu (takrat še pri Povletu) pri Sv. Duhu št. 10 (*glej Sv. Duh*). Sin *Matija* se je 1743 poročil z *Nežo Lemovec* in se naselil v Škofji Loki, kjer je bil pek (*glej Škofja Loka*).

Janez Stanonik (*1752, †1789) med 1781 in 1789. Kmetijo je prevzel Primožev sin *Janez*, ki se je 1781 poročil *Marijo Žontar*, hčerko Simona. Rodilo se ima je sedem otrok: Marjeta (*1781, †1853 v Retečah, št. 2), ki se je poročila z Jakobom Kušarjem (*1782, †1858 v Retečah, št. 2) h Krivcu v Reteče, št. 2, Tomaž (*1782, †1783), Marija (*1783, †1856), Terezija (*1785, †1787), Tomaž (*1786, †1786), Marija (*1788) in Jakob (*1790, †1860). Oče Janez je umrl še pred rojstvom zadnjega otroka Jakoba. Ta je bil 2. januarja 1814 posvečen v duhovnika in je najprej služboval kot kaplan v Rodinah, nato je bil med 1817 in 1821 kaplan na Igu, od 1822 do 1846 kaplan v Bohinjski Beli ter nazadnje župnik v Velesovem, kjer se je 1858 upokojil in 1860 tudi umrl. Posestvo je verjetno prešlo v last Janezove žene Marije.

Marija Stanonik por. Hribernik (*1783, †1856) med 1814 in 1846. Janezova hči *Marija* se je 1814 poročila z *Valentinom Hribernikom* (*1791 v Puštalu, št. 3, †1865 v Virmašah, št. 11) in prevzela posestvo. Imela sta sina Franceta (*1821, †1873), ki se je 1846 poročil z Lucijo Potočnik in prevzel posestvo.

Zidanček v Virmašah, št. 3. Sedaj Virmaše, št. 3 in priimek Žagar. (ARS, AS 176, L268/2)

Škofja Loka

Matija Stanonik (*1719, †1781) med 1743 in 1781. V mestu se je sredi 18. stoletja naselil pek *Matija Stanonik* (*1719 v Črnem Vrhu, †1781 v Škofji Loki), sin Matije (*1667 v Črnem Vrhu) in Urše, roj. Maček. Matija je bil brat Primoža, ki se je oženil v Virmaše. Matija se je 1743 poročil z *Nežo Lemovec*, hčerjo takrat že pokojnega Florjana. Imela sta šest otrok: Katarino (*1745), Mateja (*1746), Filipa Jakoba (*1748, †1748), Jakoba (*1751, †1751), Terezijo (*1752) in Heleno (*1754, †1754). Potem pa je žena Neža 16. maja 1757 umrla in Matija se je 27. julija 1757 v Stari Loki poročil s *Heleno Šink*, hčerjo Jurija iz Stare Loke ali bližnje okolice (soseske sv. Jurija). Matija in Helena sta živela pri Cotlu v hiši na Mestnem trgu (Mesto, št. 127). Žena Helena je bila lastnica hiše že 1752.²⁰ Imela sta sina Jurija (*1759, †1759).

Sv. Duh

Jakob Stanonik (*1746) med 1778 in 1805. Pri Mružu pri Sv. Duhu, št. 10 sta si okrog 1778 ustvarila družino *Jakob Stanonik* (*1750 v Virmašah), sin Primoža (*ok. 1710, †1784 v Virmašah) in Jere, ter *Neža Žontar* (*1755 v

Mruž pri Sv. Duhu, št. 10. Sedaj Sv. Duh, št. 112 in priimek Porenta. (ARS, AS 181, L38/4 in L38/5)

Virmašah, †1838), hči Simona. Rodilo se ima je enajst otrok: Tomaž (*1778, †1778), Tomaž (*1779, †1780), Marija (*1781, †1784), Neža (*1782), Terezija (*1784), Peter (*1787, †1871 na Suhi, št. 27), Marija (*1789, †1862 v Starem Dvoru, št. 7), Mina (*1791), Maruša (*1793, †1850), Urša (*1795) in Simon (*1798). Marija se je ok. 1811 poročila z Andrejem Trilerjem, k Anzeljcu v Stari Dvor, št. 7, Mina se je 1814 poročila z Andrejem Logondrom v Virlog, št. 4, Maruša pa se je 1817 poročila k Boštecu na Suho, št. 7 s Pavlom Hartmanom.

Peter Stanonik (*1787, †1871) med 1805 in 1847. Grunt je dobil leta 1805 z izročilno pogodbo sin *Peter*, ki je bil kasneje tudi odbornik podobčine Dorfarje (za vasi Dorfarje, Forme in Sv. Duh).²¹ Peter se je 1814 v Škofji Loki poročil z *Marijo Jenko* (*1792 na Suhi, št. 27, †1864 na Suhi, št. 27), hčerjo Simona in Marije, roj. Fik. Imela sta šest otrok: Marijo (*1815), Jerneja (*1816, †1896 na Suhi, št. 27) (glej **Suha**), Primoža (1818), Janeza (*1820, †1880), Tomaža (*1822) in Marijo (*1824, †1877 na Suhi, št. 27).

20 Štukl, *Knjiga hiš v Škofji Loki*, str. 73–74.

21 Štukl, *Nadrihtarji in podrihtarji*, str. 49.

Janez Stanonik (*1820, †1880) med 1847 in 1854. Leta 1847 je posestvo prevzel Petrov sin *Janez*, ki se je 1849 v Škofji Loki poročil z *Marijo Šink* (*1828 v Gabrovem, št. 8, †1870 v Gabrovem, št. 8), hčerjo Franceta in Urše, roj. Godec. Imela sta tri otroke: Mico (*1850), ki se je 1872 poročila v Škofji Loki, Mino (*1852) in Janeza (*1853, †1901 v Gabrovem, št. 1) (glej **Gabrovo**). Oče Janez je grunt 1854 prodal Ani Kokošer in leta 1855 od Neže Kuralt kupil hišo pri Sv. Duhu, št. 15, ki pa jo je že konec leta 1858 prodal Janezu Klobovsu.

Gabrovo

Janez Stanonik (*1853, †1901) od 1890. *Janez*, sin Janeza Stanonika (*1820 pri Sv. Duhu, št. 10, †1880 pri Sv. Duhu, št. 10) in Marije, roj. Šink (*1828 v Gabrovem, št. 8, †1870 v Gabrovem, št. 8), se je 1882 v Škofji Loki poročil z *Marijo Kožuh* (*1853 v Breznici, št. 9, †1883). Družina je najprej živela v Zmincu, št. 23, kjer so živeli kot gostači. Janez in Marija sta imela sina Janeza (*1883, †1883), a je mati ob porodu umrla, sin pa sedem mesecev pozneje. Oče Janez se je avgusta 1883 poročil drugič, tokrat s *Polono Ramovš* (*1861 v Gabrku, št. 8), hčerjo Tomaža in Marije, roj. Eržen. Janezu in Poloni se je rodilo deset otrok. Najprej sinovi Janez (*1884, †1915), ki se je 1912 poročil z Ivanko Bogataj, France (*1886, †1963 v Starem Dvoru), ki se je 1922 poročil z Ivanko Bernik, in Valentin (*1888, †1927 v Ljubljani). Potem se je družina preselila v Gabrovo, št. 1, kjer so se rodili še: Antonija (*1890), ki se je poročila z Alojzom Potočnikom in se naselila v Papirnici, št. 11, Anton (*1892, †1903), Marija (*1894, †1981 v Bodovljah, št. 1), ki se je poročila z Antonom Pečnikom, Martin (*1895, †1897), Jožef (*1897, †1915 v Oslavju), Andrej (*1898, †1989 v Škofji Loki), ki se je 1923 poročil s Francko Sodnikar, in Matej (*1900, †1982 v Škofji Loki), ki je bil poročen najprej s Terezijo Kovač in nato z Marijo Klobovs.

Suha

Jernej Stanonik (*1816, †1896) med 1836 in 1896. Kmetijo Lukež na Suhi, št. 27 je 6. aprila 1836 od svojega tasta Simona Jenka (*1793 na Suhi, št. 26, †1865 na Suhi, št. 40) kupil Peter Stanonik (*1787 pri Sv. Duhu, št. 10, †1871 na Suhi, št. 27) za svojega takrat še mladoletnega sina *Jerneja* (*1816 pri Sv. Duhu, št. 10, †1896). Kot že omenjeno je bila Jernejeva mati hči Simona Jenka in Marije, roj. Fik, starih gospodarjev na tej kmetiji. Jernej se je v Stražišču 1840 poročil z *Marijo Rozman* (*1813 v Stražišču, †1850). Imela sta tri otroke:

Lukež na Suhi, št. 27. Hiše ni več, sedaj je tu večstanovanjska stavba na Suški cesti, št. 54.

(ARS, AS 176, L268/4)

Franceta (*1841, †1918 v Gradcu v Avstriji), Marijo (*1843, †1926) in Janeza (*1845, †1864).

Najstarejši sin France, ki je bil rojen 4. novembra 1841, je 15. novembra 1864 postal duhovnik in imel 20. novembra novo mašo v Stari Loki. Najprej je bil do 1868 kaplan v Stari Loki, kasneje pa je na univerzi v Gradcu doktoriral iz teologije in bil tam tudi dolgoletni profesor teologije,²² v študijskih letih 1875/76, 1877/78 in 1890/91 je bil tudi dekan teološke fakultete. Leta 1875 ga je graški škof imenoval za dvornega svetovalca,²³ decembra 1889 pa je postal tudi konzistorialni svetnik.²⁴ Po smrti Janeza Zlatousta Pogačarja je bil tudi med kandidati za novega ljubljanskega škofa. Časnik *Slovenec* je 16. maja 1884 povzel po celjskem *Deutsche Wacht* vest, da se od narodne strani kot nov ljubljanski škof imenuje g. dr. Stanonik.²⁵ Vendar je cesar Franc Jožef 14. junija za ljubljanskega knezoškofa imenoval Jakoba Missio, ki je bil posvečen 7. decembra 1884 v Gradcu, ko je bil *izmed kranjske duhovščine prisoten tudi vseučilišni profesor dr. Stanonik.*²⁶ Res, da je bil za škofa takrat izbran Missia, 15 let prej pa je bilo drugače. Leta 1869 se je na graški univerzi izpraznilo mesto predstojnika katedre za dogmatiko. Stanoniku, ki je takrat opravil zadnji rigoroz, so profesorji namignili, naj kandidira na to mesto. *Oglasila sta se tudi dva druga tekmeca iz Gradca samega: dr. Missia, poznejši škof ljubljanski, in dr. Kahn, poznejši škof krški. Dr. Stanonik pa je oba imenitna tekmeca s svojo izredno učenostjo do dobra prekosil in dobil stolico. Bil je jako lep prizor, ko sta se mnogo let pozneje sešla v Loki nekdanja tekmeca knez in škof Jakob Missia, pa vseučiliški profesor dr. Fr. Stanonik. Bilo*

Dr. Franc Stanonik (1841–1918) je bil profesor teologije na graški univerzi. (Vir: *Universitätsarchiv Graz*)

je v večji družbi. Škof Missia se je takisto ljubeznivo nasmehnil, kakor se je znal le on, ter dejal: »O, midva sva pa že stara znanca. Gospodje, tu z g. profesorjem sva skupaj tekmovala za graško vseučiliško stolico in kakor vidite, mi jo je on prevzel!« Dr. Stanonik je skušal škofa preglasovati z opetovanim »Presvetli, presvetli«, pa se mu ni posrečilo in je po otroško zardel.²⁷ France je umrl 29. decembra 1918 v Gradcu in bil pokopan 3. januarja 1919, na loškem pokopališču.

22 Štukl, Prof. dr. Franc Stanonik, str. 258–264; Naš prečastiti rojak gosp. dr. Fr. Stanonik, str. 433; Dr. Fr. Stanonik, str. 8.

23 Odlikovan, str. 222.

24 Konzistorijalnimi svetniki, str. 3.

25 Iz Celja, 15. maja, str. 3.

26 Posvečevanje novega kneza in škofa Ljubljanskega dr. Jakopa Missie, str. 3.

27 Ušeničnik, † Dr. Fr. Stanonik, str. 1–2.

Hči Marija je postala uršulinka z redovnim imenom Brigita. Bila je tudi znana lekarnarica, ki se je po priporočilu svojega brata duhovnika temeljito seznanila z vsemi apotekarskimi veščinami v neki lekarni v Gradcu.²⁸

Oče Jernej se je po skoraj 30 letih vdovstva 1879 drugič poročil, in sicer z *Marijo Cirar* (*1854 pri sv. Ožboltu nad Zmincem, št. 27, †1928), hčerko Tomaža (*1825 v Sori, št. 21) in Marije, roj. Kek (*1823 v Lomeh nad Volčo, št. 10). Imela sta štiri otroke: Ivanko (*1881, †1947 v Indiani v ZDA), ki se je 1904 poročila z Jožetom Ziherlom, Andreja (*1883, †1886), Janeza (*1885, †1898) in Francko (*1892, †1983).

Ob smrti očeta Jerneja je časopis Slovenec 6. novembra 1896 objavil naslednji zapis: *Danes zjutraj izročili smo tukaj materi zemlji telesne ostanke moža poštenjaka, Jerneja Stanonika s Suhe. Ranjki je bil oče izven domovine znanega vseučilišnega profesorja v Gradcu, dr. Frančiška Stanonik, ki je zadnje počitnice preživel na svojem domu pri preljubljenem očetu - starčku. Mislil si gotovo ni, da očeta vidi zadnjikrat; ali 80 let in nekaj mesecev starega in v kratki bolezn dvakrat previdenega ugrabila ga mu je neizprosna smrt in preselila v boljši svet. Po njem žaluje preč. gospod profesor, njega sestra, nuna - mati Brigita v tukajšnjem samostanu, rajnega druga soproga in trije nedorasli otroci. Domača vas in vsi, ki so blagega moža poznali, mu kličejo: Lahka ti zemlja! Počivaj v miru!*²⁹

Log nad Škofjo Loko

V Logu nad Škofjo Loko³⁰ se poleg Jakobcevih pojavijo med 1884 in 1891 še Stanoniki iz Žirovskega Vrha sv. Urbana.

Tomaž Stanonik (*1815, †1882) med ok. 1870 in 1882. Na domačiji Zgojne v Logu, št. 15 sta živelata Anton Ahlin (*1841 v Trstu) in njegova žena Jera Pustavrh (*1844 v Poljanah). V sedemdesetih letih 19. stol. sta domačijo prodala in od Mihaela Jereba (*1845 v Žirovskem Vrhu sv. Urbana) kupila sosednjo domačijo Premetovc v Logu, št. 16. Zgojne je kupil *Tomaž Stanonik* (*1815 v Žirovskem Vrhu sv. Urbana, št. 23, †1882 v Kovskem Vrhu, št. 4), ki se je 1853 na Trati poročil z *Marijo Klemenčič* (*1823 v Žirovskem Vrhu sv. Urbana, št. 19, †1889). Tomaž je bil rejnec Boštjana Arharja (*1802 v Logu, †1883 v Logu). Marija je imela pred poroko že nezakonsko hči Marjano (*1845 v Žirovskem Vrhu, †1885), v zakonu s Tomažem pa še štiri sinove, ki so bili rojeni na prejšnjem domu v Zadobju, št. 9: Antona (*1855, †1873 v Črnem Vrhu, št. 16), Jakoba (*1857, †1891 v Karlovškem predmestju, št. 42), ki je bil kramar in se je 1888 v Škofji Loki poročil s Francko Marironius (*1852 v Trstu) in dvojčka Janeza (*1853, †1948 v Kovskem Vrhu, št. 3) ter Franceta (*1858).

28 Sterle, Ljudsko zdravilstvo, str. 87.

29 Iz Škofje Loke, str. 3.

30 NŠAL, ŽA Škofja Loka, š. 3, SA 1799-1892.

France Stanonik (*1858) med 1882 in 1891. Domačijo je prevzel najmlajši sin *France*, ki se je 1888 v Poljanah poročil z *Marjano Luznar* (*1852 v Kovskem Vrhu, št. 3), vdovo po Antonu Krmelju (*1839 v Bukovem Vrhu, št. 38, †1879 v Kovskem Vrhu, št. 2), hčerjo Janeza in Marije, roj. Demšar. Tu sta se rodila sin *Janez* (*1888, †1889) in hči *Terezija* (*1891, †1895 v Kovskem Vrhu, št. 7). Družina se je 1891 preselila v Kovski Vrh, št. 7, kjer se je rodil še sin *Ciril* (*1896, †1961 v Poljanah, št. 5), ki se je poročil s *Francko Jelovčan* (*1902 Na Logu, †1963 v Poljanah, št. 5).

Zaključek

V poljanski župniji sta dve nepovezani veji Stanonikov, začetnik prve je Jurij, ki se je okoli 1700 naselil v soseski sv. Janeza Krstnika na Trati, druge – poljanske, ki izvira od soseske sv. Ožbolta (Ožbolt nad Zmincem) pa Jakob, ki se je po letu 1720 preselil v Bukov Vrh. Sredi 18. stoletja se v Virmašah začenja s Primožem iz Črnega Vrha še najmlajša, starološka veja Stanonikov na loškem ozemlju.

*Mnogi Stanoniki so si ustvarili močne kmetije: v Hotovlji (Ramovš), v Lovskem Brdu (Krvina), pri Sv. Duhu (Mruž), na Suhi (Lukež) in v Virmašah (Zidanček). Znana sta tudi dva peka Stanonika na Mestnem trgu v Škofji Loki, Zidančkov Matija (*1719, †1781) iz Virmaš in Ramovžev Andrej (*1785, †1844) iz Hotovlje. Dva sta bila tudi čevljarja, in sicer Krvinova iz Louskega Brda, brata Jurij (*1781, †1826) in Boštjan (*1795); Jurij je delal v Krivcevi koči v Mejah na Dolenjem Brdu, Boštjan pa v Lomeh nad Volčo, št. 12.*

*Duhovnika sta bila Zidančkov Jakob (*28. aprila 1790 v Virmašah, št. 3, mašniško posvečenje 2. januarja 1814, †10. maja 1860 v Velesovem) in Lukežev dr. France (*4. novembra 1841 na Suhi, št. 27, mašniško posvečenje 15. novembra 1864, †29. decembra 1918 v Gradcu v Avstriji).*

*Priimek Stanonik je glede na način, kako je tvorjen (svojilnopridevniško obrazilo -ov in sestavljeno obrazilo -nik) nastal iz nekega zemljepisnega imena *Stanovo (brdo, polje, selo) in ne neposredno iz ljubkovalne slovanske osebnoimenske oblike Stan- zloženih imen, ki so na našem ozemlju obilno izpričana (npr. Stanimir, Stanigoj).³¹ Namreč, toponimi Stanečka vas, Stanetinci, Stanežiče, Stanjevc, Stankovo, Stanošina, Stanovno, Stanovsko, Stolnik, Stolovnik s svojimi historičnimi zapisi kažejo na izvor v slovanskih osebnih imenih na Stan-; v njih je prvi del nastal iz glagola stati v pomenu 'postati, nastati', medtem ko je v občnem imenu stan (bivališče) skrit glagol stati v pomenu 'biti pokonci'.*

31 Tako meni mag. Silvo Torkar z Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša v Ljubljani (osebna korespondenca).

VIRI IN KRAJŠAVE:

a. e. – arhivska enota

ARS – Arhiv Republike Slovenije

k. – knjiga

NŠAL – Nadškofijski arhiv Ljubljana

SA – status animarum (družinska knjiga)

š. – škatla

t. e. – tehnična enota

ZAL-ŠKL – Zgodovinski arhiv Ljubljana, Enota v Škofji Loki

ARS, AS 176, Franciscejski kataster za Kranjsko, L31 Dobje.

ARS, AS 176, Franciscejski kataster za Kranjsko, L129 Škofja Loka.

ARS, AS 176, Franciscejski kataster za Kranjsko, L199 Podobeno.

ARS, AS 176, Franciscejski kataster za Kranjsko, L268 Stari Dvor.

ARS, AS 181, Reambulančni kataster za Kranjsko, L38 Dorfarje.

ARS, AS 783, Gospostvo Škofja Loka, k. 30, Priročni urbar gospodstva Škofja Loka/1709-1714.

NŠAL, ŽA Poljane nad Škofjo Loko, Knjige, š. 1, SA 1759-1842.

NŠAL, ŽA Stara Loka, Knjige, š. 1, SA 1779-1881 (Virmaše).

NŠAL, ŽA Škofja Loka, Knjige, š. 1, SA 1762-1885 (Loka - mesto, predmestja: Studenec, Karlovec, Kapucinsko predmestje, Vincarje).

NŠAL, ŽA Škofja Loka, Knjige, š. 2, SA 1791-1893 (Škofja Loka - mesto).

NŠAL, ŽA Škofja Loka, Knjige, š. 2, SA 1756-1876 (Puštal, Suha, Trata, Lipica).

NŠAL, ŽA Škofja Loka, Knjige, š. 3, SA 1799-1892 (Log, Staniše, Valterski Vrh).

ZAL-ŠKL, ŠKL 364, Zemljiška knjiga sodišča v Škofji Loki, t. e. 4, Zemljiška knjiga Gospodstva Škofja Loka, k. V.

ZAL-ŠKL, ŠKL 364, Zemljiška knjiga sodišča v Škofji Loki, t. e. 10, Zemljiška knjiga Gospodstva Škofja Loka, k. XII.

ZAL-ŠKL, ŠKL 364, Zemljiška knjiga sodišča v Škofji Loki, t. e. 187, Zemljiška knjiga imanja Štemarje.

ZAL-ŠKL, ŠKL 364, Zemljiška knjiga sodišča v Škofji Loki, t. e. 200, Zemljiška knjiga cerkvene prebende Stara Loka.

ZAL-ŠKL, ŠKL 364, Zemljiška knjiga sodišča v Škofji Loki, t. e. 201, Zemljiška knjiga župnišča Stara Loka.

LITERATURA:

- 46. občni zbor Narodne čitalnice v Kranju. *Gorenjec*, letnik 9, št. 52, Kranj, 1908.
- Akademično društvo »Slovenija« na Dunaju. *Slovenski narod*, letnik 39, št. 244, Ljubljana, 1906.
- Častiteljem prof. Jesenka. *Slovenski narod*, letnik 41, št. 182, Ljubljana 1908.
- Dr. Fr. Stanonik. *Besednik*, letnik 2, št. 1, Celovec, 1870, str. 8.
- Iz Celja, 15. maja. *Slovenec*, letnik 12, št. 113, Ljubljana, 1884, str. 3.
- Iz Škofje Loke. *Slovenec*, letnik 24, št. 256, Ljubljana, 1896, str. 3.
- K poučno-zabavni prireditvi. *Gorenjec*, letnik 8, št. 36, Kranj, 1907.
- Konzistorijalnimi svétniki. *Slovenec*, letnik 18, št. 2, Ljubljana, 1890, str. 3.
- Naš prečastiti rojak gosp. dr. Fr. Stanonik. *Novice*, letnik 27, št. 52, Ljubljana, 1869, str. 433.
- Odlikovan. Slovenski gospodar, letnik 9, št. 27, Maribor, 1875, str. 222.
- Posvečevanje novega kneza in škofa Ljubljanskega dr. Jakopa Missie. *Slovenec*, letnik 12, št. 283, Ljubljana, 1884, str. 3.
- Prva ljudska knjižnica »Vesna«. *Slovenski narod*, letnik 51, št. 153, Ljubljana, 1908.
- Bratec Mrvar, Rožle; Kladnik, Drago: Janez Jesenko – malce pozabljen velikan slovenske geografije. *Geografski vestnik*, letnik 80, št. 1, 2008, str. 65–77.
- Rutar, Miloš: Športnika – vstajnika iz Poljsanske doline : Rudi Robnik, *Loški razgledi* 30, Škofja Loka : Muzejsko društvo, 1983, str. 287–292.
- Stanonik, Ivan: † Janez Jesenko. *Gorenjec*, letnik 9, št. 32, Kranj, 1908.
- Stanonik, Ivan: Politični porod slovenskega naroda. *Gorenjec*, letnik 9, št. 40–43, Kranj, 1908.
- Stanonik, Janez: Janez Jesenko – moj sorodnik. *Glasnik Slovenske matice* 32, Ljubljana : Slovenska matica, 2008, str. 182–185.
- Sterle, Meta: Ljudsko zdravlilstvo na Loškem. *Loški razgledi* 37, Škofja Loka : Muzejsko društvo, 1990, str. 87–122.
- Šilc, Jurij: Rodbina Stanonik na loškem ozemlju do konca 19. stoletja (1. del). *Loški razgledi* 55, Škofja Loka : Muzejsko društvo, 2008, str. 32–45.
- Šilc, Jurij: Rodbina Stanonik na loškem ozemlju do konca 19. stoletja (2. del). *Loški razgledi* 56, Škofja Loka : Muzejsko društvo, 2009, str. 89–109.
- Škulj, Edo: Tri četr tisočletja pražupnije Škocjan pri Turjaku. Ljubljana : Družina, 2010, 216 str.
- Štukl, France: *Knjiga hiš v Škofji Loki II., Klobovsova ulica, Mestni trg, Spodnji trg, Cankarjev trg, Blaževa ulica : druga polovica 18. stoletja do 1984.* Škofja Loka : Zgodovinski arhiv Ljubljana, 1984, 221 str.
- Štukl, France: Nadrihtarji in podrihtarji v občinah Škofja Loka in Stara Loka po letu 1814. *Loški razgledi* 36, Škofja Loka : Muzejsko društvo, 1989, str. 45–53.
- Štukl, France: Prof. dr. Franc Stanonik, 1841–1918. *Loški razgledi* 41, Škofja Loka : Muzejsko društvo, 1994, str. 258–264.
- Ušeničnik, Aleš: † Dr. Fr. Stanonik. *Slovenec*, letnik 47, št. 3, Ljubljana 1919, str. 1–2.

Zusammenfassung

Die Familie Stanonik im Gebiet von Lack bis zum Ende des 19. Jahrhunderts (3. Teil)

Im 18. Jahrhundert gab es in der Pfarrei Pölland/Poljane neben der »Jakober« Familie noch zwei weitere Zweige des Geschlechtes Stanonik. Der erste, wahrscheinlich ursprünglich aus der Pfarrei Billichgratz/Polhov Gradec stammend, ist erstmals um 1700 im Ortsteil St. Johannes Täufer in Trata zu finden. Er weitet sich aus nach Louskimwerd/Lovsko Brdo sowie Hotoule/Hotovlja und weiter nach Bischofslack/Škofja Loka. Der zweite, stammend aus dem Ortsteil St. Oswald/Sv. Ožbolt, damals Vikariat Bischofslack der Pfarrei Attlack, läßt sich nach 1720 in Sabatberg/Bukov Vrh, Pfarrei Pölland nieder, wo sich wenig später jegliche Spuren verlieren. Mitte des 18. Jahrhunderts ließen sich von denjenigen Stanonik, die dem Ortsteil St. Leonhard/Sv. Lenart in Schwarzenberg/Črni Vrh nad Polhovin Gradcem entstammen, auch Familien in der Pfarrei Attlack/Stara Loka nieder; erst in Ermern/Virmaše und Bischofslack/Škofja Loka, später dann auch in Heiligengeist/Sv. Duh und in Zauchen/Suha.

Viele von ihnen erschufen große Bauerngüter, die andern waren Kaischler, Bäcker und Schuster. Die Attlacker Familien brachten auch zwei Geistliche hervor: Jakob Stanonik (1790–1860) aus Ermern und Dr. Franz Stanonik (1841–1918) aus Zauchen, Professor für Dogmatik an der theologischen Fakultät der Universität in Graz.

Im Aufsatz wird die umfangreiche genealogische Forschungsarbeit erläutert, die aufzeigt, wie sich die Familie Stanonik in 200 Jahren aus einem Bauernhof bei St. Filipp und Jakob über einen Großteil des Pöllandertales/Poljanska dolina der Lacker Herrschaft ausgebreitet hat.